

Kádár József

Ez az apám, Kádár József. Ez egy amatőr felvétel Vállajon. Körülbelül három-négy évvel azelőtt készülhetett, mielőtt elhurcolták. Apámnak volt egy balesete, ez még az előtt készült, mert itt még látszik, hogy a szeme ép. Később már üvegszeme volt. A baleset úgy volt, hogy Mérken egy gazdával beszélgettek egy szekér mellett, és az apám ott állt elöl, a szekér elejénél, és a ló kirúgott hátrafelé, és pont itt a jobb szem felső pereménél a csontot érte a rúgás, úgyhogy a szeme rögtön tönkrement. Akkor el is vesztette az eszméletét, Mátészalkára vitték kórházba, és ott operálták meg. Ez egy izgalmas dolog volt, mint utóbb kiderült, mert nem lehetett tudni, hogy nincs-e agysérülése. Nem lehetett érzésteleníteni, és úgy műtötték.

Ebben a házban laktunk. Ez az első L alakú épület, itt volt a lakás. Ez itt egy kis ferde kert volt, és mögötte egy nyitott veranda, s aztán a lakás. Elég nagy udvar, meg elég nagy hátsó udvar, de egyébként nem ott játszottunk, hanem szanaszét a faluban.

Az én gyerekkori emlékeim szerint apám reggel hatkor általában már talpon volt, a reggeli órákban ment el meglátogatni az ágyban fekvő betegeket a faluban, Vállajon, de azután, ha jól emlékszem, kilenc órától rendelt, a rendelő ott volt a házban. Ha tudott, délben ebédelt, ha nem vitték el valahova, vagy nem kellett elmennie, délután járt el megint a betegekhez, és járt át Mérkre, ahol a rendelést végezte. Hetente kétszer ment a távolabbi falvakba, szintén délután, oda szekéren, ott is rendelt. Minden faluban volt a község házájánál vagy valahol annak a környéken egy helyiség, amit kiürítettek, amikor apám rendelt. Volt benne egy heverő meg íróasztal. A rendelés idejére az volt a rendelő.

Aztán ott volt egy óriási tanyavilág, a Károlyi-birodalom. Halmos[tanya], Tiborszállás, ott laktak a grófi uradalomhoz tartozó cselédek meg napszámosok. Halmos egy kisebb majorság volt. Tiborszállás egy kisebb falunak is megfelelt volna, ott volt a grófnak is a kastélya, a "szállás" helye, ha lent volt a birtokon. Ott volt Vadaskert, az szintén Tiborszálláshoz közel volt, akkor volt egy Pusztaszer nevű tanya, és volt Ágerdőmajor. Ezeket is apám látta el. Amikor megérkezett, szabályosan szerződtették a tanyák népének az orvosi ellátására, vagyis fogadta őket otthon az orvosi rendelőben, és rendszeresen kijárt a tanyákra rendelni.

Az egyház is külön szerződést kötött apámmal. Tehát ő az egyháznak is az orvosa volt. Mérken volt egy apostoli kormányzó. Azelőtt volt [a Szatmári] Püspökség, aztán [a háború után] Szatmárnak egy tört része maradt Magyarországon, a többi rész átkerült Romániához. A püspök Romániában volt, itt meg volt egy apostoli kormányzó, aki ennek a környéknek a papságát kvázi irányította. Szóval az volt a püspökhelyettes, vagy nem tudom. Azonkívül Mérk határában volt egy laktanya, ahol eleinte egy határőr zászlóalj volt, annak is ő volt az orvosa, külön szerződéssel. Később csendőrlaktanya lett, de a csendőrség is apámmal kötött szerződést, nem volt más orvos, és a postával volt még külön szerződése, tehát a körorvosi ellátáson kívül ezeket az intézményeket is ő látta el orvosilag.

A tanyavilág nagy volt, és ha tudtak, bejöttek a rendelőbe. Tiborszálláson, ami a tanyák központja volt, és azt hiszem, Pusztaszeren volt kinevezve egy szoba rendelőnek, tehát oda kijárt viszonylag rendszeresen. De ha valaki súlyos beteg volt, szült, vagy mit tudom én, mi történt, akkor jöttek érte, és vitték. Emlékszem olyan esetre nem is egyre, amikor például felzörgették éjjel kettőkor, hogy ki kell menni Halmos[tanya]ra, mert ott vajúdik egy asszony, és a bába nem tudja világra hozni a gyereket. Halmos[tanya] húsz kilométerre volt szekérrel. Ha oda kivitték egy szüléshez, akkor másnap este ért haza. Nem volt gyerekjáték a körzetet ellátni, és gyerekkoromból, amikor otthon voltam, aztán később, amikor a gimnáziumból szabadságra mentem, nem emlékszem olyan hétre, hogy háromszor legalább, de sokszor négyszer ki ne verték volna az ágyából éjszaka. Hétvégén is kiment a betegeihez, minden napra szüksége volt. Például nem tudott szabadságra menni. Hogy szabadságon lett volna, arra nem is emlékszem. Kétszer vagy háromszor elment valamilyen egyhetes tanfolyamra, arra emlékszem, de hogy akkor ki helyettesítette, arra már nem. Apámnak nem volt arra ideje, hogy nyaraljon. A nyaralások édesapa nélkül voltak.